

Natuurtoets Bestemmingsplan Landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld, herziening 3

**Toetsing in het kader van de
Natuurbeschermingswet 1998**

G.F.J. Smit

Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

Natuurtoets Bestemmingsplan Landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld, herziening 3

Toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998

drs. G.F.J. Smit

Status uitgave: eindrapport

Rapportnummer: 14-238
Projectnummer: 14-788
Datum uitgave: 13 februari 2015
Foto's omslag: -
Projectleider: drs. G.F.J. Smit
Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Woerden, Postbus 45, 3440 AA Woerden
Referentie opdrachtgever: U-19965
Akkoord voor uitgave: ir. E.J.F. de Boer
Paraaf:

Graag citeren als: Smit, GFJ. 2014. Natuurtoets Bestemmingsplan 3^e fase Landelijk gebied Woerden. Toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Bureau Waardenburg Rapportnr. 14-238. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: Natuurtoets, Natuurbeschermingswet, Woerden, Bestemmingsplan landelijk gebied

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Woerden

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

De gemeenteraad van Woerden heeft een bestemmingsplan vastgesteld: 3e herziening van het bestemmingsplan Landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld. De in dit plan opgenomen verruiming in gebruiksmogelijkheden van de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing kan effecten hebben op beschermde natuurgebieden.

Gemeente Woerden heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om de effecten op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen.

Dit rapport is te beschouwen als de oriëntatiefase van de habitattoets, zoals omschreven in de Natuurbeschermingswet 1998 (artikelen 19d t/m 19j).

Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit Gemeente Woerden werd de opdracht begeleid door de heer A. Lacroix. Wij danken hem voor de prettige samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel.....	7
1.2 Aanpak toetsing Natuurbeschermingswet 1998	7
2 Bestemmingsplan	9
2.1 Wijziging bij 3e herziening van het bestemmingsplan	9
2.2 Activiteiten.....	11
3 Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument.....	13
3.1 Nieuwkoopse Plassen en De Haeck	13
3.2 Beschermd Natuurmonument Kamerikse Nessen	14
4 Effecten herziening 3	17
4.1 Relevante activiteiten en de invloedssfeer van het bestemmingsplan	17
4.2 Mogelijke effecten van het bestemmingsplan	17
4.3 Effecten op Nieuwkoopse Plassen en De Haeck	19
4.4 Effecten op Kamerikse Nessen.....	25
4.5 Cumulatieve effecten	25
4.6 Significantie van effecten	25
5 Conclusie	27
Bijlage 1 Wettelijke kaders.....	29
Bijlage 2 Referentie stikstofdepositie	37

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeenteraad van Woerden heeft een bestemmingsplan vastgesteld: 3e herziening van het bestemmingsplan Landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld. De herziening 3 heeft betrekking op percelen met een 'vab aanduiding' met daarin cultuurhistorisch waardevolle bebouwing (aanduiding k, c of m). De gebruiksmogelijkheden van de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing wordt verruimd (voor zover de regels voor vrijkomende agrarische bebouwing dit belemmerd).

Deze verruiming in gebruiksmogelijkheden kan effecten hebben op door de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) beschermde natuurgebieden.

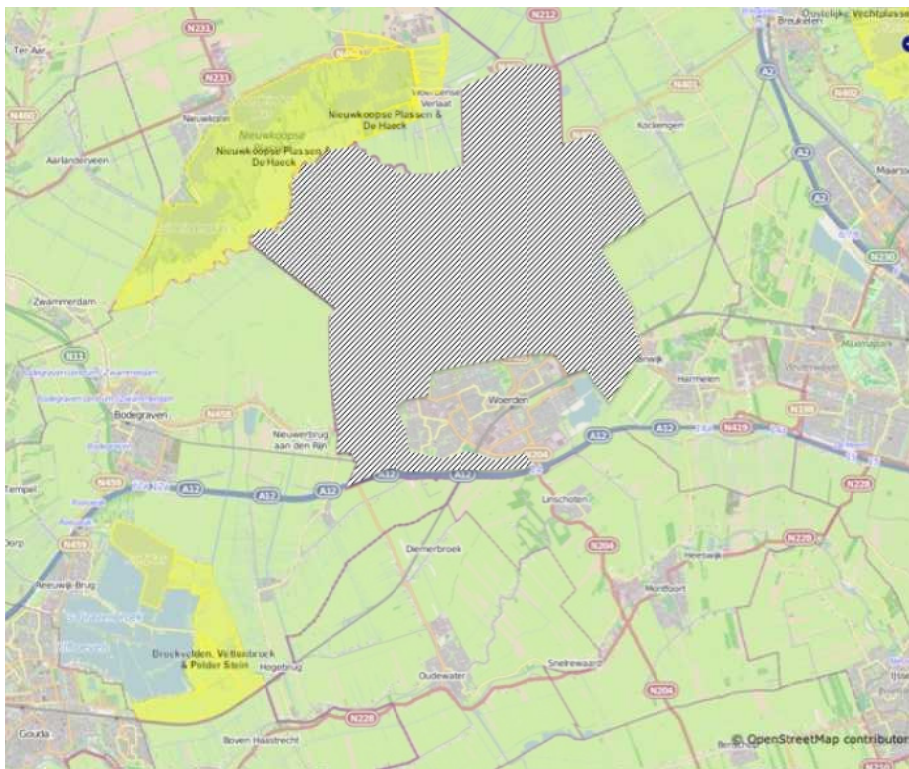
Tegen het plan is beroep ingesteld en het is mogelijk dat tijdens de behandeling de externe werking op Natura 2000 aan de orde komt. De gemeente wil voorafgaand aan deze zitting weten of het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg staat, of aantasting van het gebied als gevolg van uitvoering van het bestemmingsplan aan de orde is.

In dit rapport wordt verslag gedaan van bronnenonderzoek, en de bepaling van de effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten).

1.2 Aanpak toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Het bestemmingsplangebied grenst aan het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck (figuur 1.1). Door het bestemmingsplangebied loopt de Grecht. Aan de Grecht grenzen percelen die deel uitmaken van het Beschermde Natuurmonument Kamerikse Nessen. Op ruim 4 km afstand ligt in het westen het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. In het oosten ligt op ruim 7 km afstand het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

Als het plan negatieve effecten heeft op Natura 2000-gebied of het Beschermde Natuurmonument, is een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: "Nbwet") vereist. Ook kunnen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen, te verminderen of te compenseren nodig zijn. Voor een nadere uitleg van het wettelijk kader, zie bijlage 1.

Figuur 1.1 Ligging bestemmingsplangebied (arcering) en omliggende Natura 2000-gebieden (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een oriëntatiefase van de habitattoets, dat wil zeggen een verkennend onderzoek naar de effecten op beschermde natuurgebieden (waaronder wij in dit rapport verstaan: Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten).

De centrale vraag van deze toetsing is: bestaat er een reële kans op significante negatieve effecten op beschermde natuurgebieden of kan het optreden van significant negatieve effecten met zekerheid worden uitgesloten?

Percelen met vrijkomende agrarische bebouwing, kortweg 'vab aanduiding', waar sprake is van verruiming van gebruiksmogelijkheden van de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing liggen verspreid in het landelijk gebied op wisselende afstanden van Natura 2000-gebied. Op voorhand wordt ingeschat dat mogelijke effecten van de verruiming een lokale invloed kan effecten hebben. Verreikende effecten worden niet verwacht.

In deze natuurtoets wordt daarom eerst gekeken naar mogelijk effecten van wijzigingen betreffende percelen die langs het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haack liggen. Indien effecten van deze wijzigingen zijn uit te sluiten, worden effecten van verder van het Natura 2000-gebied gelegen percelen eveneens uitgesloten en zijn effecten op de verder gelegen Natura 2000-gebieden eveneens uit te sluiten.

2 Bestemmingsplan

2.1 Wijziging bij 3e herziening van het bestemmingsplan

De gemeenteraad van Woerden heeft de 3e herziening van het bestemmingsplan Landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld vastgesteld. De herziening 3 heeft betrekking op percelen met een aanduiding voor vrijkomende agrarische bebouwing, kortweg 'vab aanduiding', met daarin cultuurhistorisch waardevolle bebouwing (aanduiding k, c of m). De gebruiksmogelijkheden van de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing wordt verruimd (voor zover de regels voor vrijkomende agrarische bebouwing dit belemmerd).

Het bestemmingsplan heeft betrekking op het toestaan van andere gebruiksmogelijkheden en betreft dus een functieverandering van bestaande bebouwing. Het bestemmingsplan maakt geen extra bebouwing mogelijk op de percelen met een 'vab aanduiding'. Bij een functieverandering zal parkeren op het eigen terrein moeten worden opgelost. Het bestemmingsplan voorziet niet in extra parkeervoorzieningen. Voor zover een functieverandering extra verkeer aantrekt zal dit moeten passen bij de huidige wegstructuur. Het bestemmingsplan voorziet niet in maatregelen voor extra capaciteit van wegverkeer.

De regels voor vrijkomende agrarische bebouwing zijn opgenomen in artikel 37 van het bestemmingsplan. Met de herziening worden de beperkingen ten aanzien van het gebruik van cultuurhistorische bebouwing opgeheven.

- 37.1 Aanduiding "Vrijkomende agrarische bebouwing"
- 37.2 Vrijstelling ondergeschikte nevenactiviteiten vrijkomende agrarische bebouwing.

Een aantal percelen met een 'vab aanduiding' ligt langs de Meije, grenzend aan het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck (figuur 2.1). Een overzicht van percelen langs de Meije met zowel vrijkomende agrarische bebouwing als een cultuurhistorisch waardevolle bebouwing is opgenomen in tabel 2.1. In de tabel zijn weergegeven:

- De oppervlakte van de percelen.
- Hoeveelheid bebouwing op de percelen.
- Hoeveelheid bebouwing cultuurhistorisch waardevol.
- Hoeveelheid bebouwing cultuurhistorisch waardevol exclusief de woning (in het geval de woning in een karakteristiek hoofdgebouw bevindt).
- Toename m² ander gebruik door herziening 3 (is hoeveelheid cultuurhistorisch waardevol, uitgezonderd de woning en 100m² vrijkomende agrarische bebouwing)

Dit geeft inzicht in hoeveel bebouwing boven de grens van 100 m² (cq 500 m²) zoals vermeld in de regeling voor vrijkomende agrarische bebouwing benut kan worden voor extra gebruiksfuncties. Hierbij is uitgegaan van een scenario waarbij

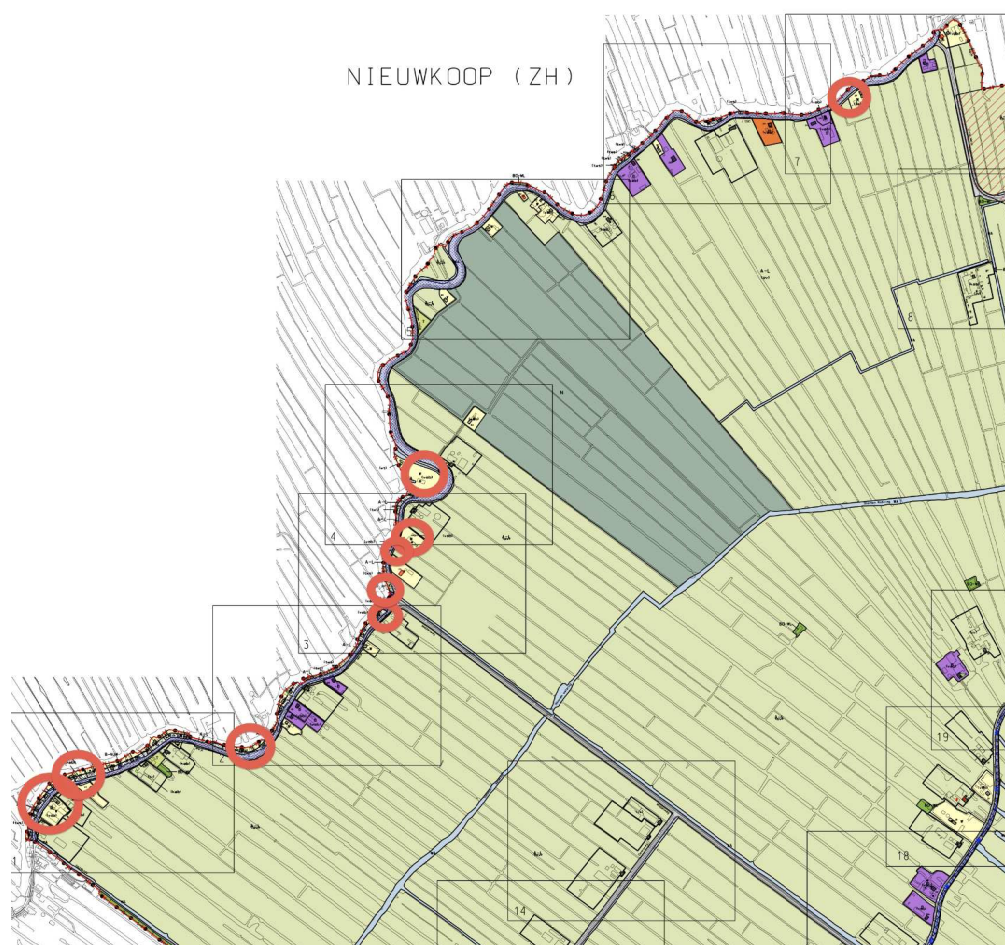
de woning ook voor ander gebruik wordt benut (iets waarvan niet wordt verwacht dat de gemeente medewerking aan verleend).

Tabel 2.1 Percelen langs de Meije met een 'vab aanduiding'.

Adres	Bestemming	opp. perceel*	opp. bebouwing	waarvan cultuurhist. waardevol	na aftrek woning	Extra gebruiks mogelijk heden
Meije 141, 143	Wonen	4.640 m ²	1420 m ²	220 m ²	25 m ²	25 m ²
Meije 177	Wonen	4.200 m ²	660 m ²	560 m ²	460 m ²	460 m ²
Meije 217	Wonen	2.800 m ²	530m ²	190 m ²	0 m ²	0 m ²
Meije 242	Wonen	1350 m ²	500 m ²	500 m ²	320 m ²	220 m ²
Meije 268	Wonen	1350 m ²	520m ²	430m ²	310 m ²	300 m ²
Meije 298	Wonen	850 m ²	280 m ²	280 m ²	170 m ²	70 m ²
Meije 300	Bedrijf**	920 m ²	350 m ²	170 m ²	170 m ²	70 m ²
Meije 306	Wonen	530 m ²	< 100m ²	< 100 m ²	< 100 m ²	0 m ²
Meije 310	Wonen	8.900m ²	680 m ²	600 m ²	320 m ²	300 m ²

* open kapbergen zijn niet meegerekend aangezien dit niet valt onder het begrip gebouwen

** 90m² galerie

Figuur 2.1 Ligging percelen langs de Meije met een 'vab aanduiding' (rode cirkel, bron: Gemeente Woerden).

2.2 Activiteiten

In artikel 35.5 van Voorschriften van het bestemmingsplan is opgenomen:

Vrijstelling andere functies in karakteristiek hoofdgebouw en cultuurhistorisch waardevol bijgebouw Burgemeester en wethouders zijn ter plaatse van de aanduidingen “rijksmonument”, “gemeentelijk monument”, “karakteristiek hoofdgebouw”, of “cultuurhistorisch waardevol bijgebouw”, bevoegd vrijstelling te verlenen voor het gebruiken en verbouw van het bestaande gebouw voor het volgende gebruik:

- a. loonwerkbedrijf;
- b. veehandelsbedrijf;
- c. foeragehandel;
- d. sierviskwekerij;
- e. dierenartspraktijk;
- f. “bed and breakfast”-appartementen buiten de woningmits een nachtregister wordt bijgehouden, sprake is van bedrijfsmatige exploitatie en aangesloten is bij een recreatie organisatie;
- g. kampeerboerderij;
- h. paarden-, kano-, roeiboot- of fietsenverhuur;
- i. agrarische dagrecreatie, zoals poldersport, agrarische kinderfeestjes en ontvangstruimte/excursies;
- j. manege, mits het bouwvlak niet meer dan 250 m van de bebouwde kom is gelegen;
- k. kinderboerderij;
- l. educatie en voorlichting;
- m. tentoonstellingsruimte, museum;
- n. dierenasiel of -pension, hondenfokkerij;
- o. zorgboerderij, met nachtverblijf;
- p. hoefsmederij;
- q. overige dagrecreatie, zoals bezoektuinen, bezoekerscentrum en sauna;
- r. medisch verwante dienstverlening, zoals een privékliniek, een kuuroord of een groepspraktijk;
- s. commerciële dienstverlening, zoals een computerservicebedrijf of geluidsstudio;
- t. ambachtelijke landbouwproductverwerkende bedrijven, zoals slachterij, vlees-, zuivel- en plantaardige productverwerking, imkerij, palingrokerij, wijnmakerij, bierbrouwerij, en riet- en vlechtwerk;
- u. overige ambachtelijke bedrijven, zoals aannemers-, timmer-, schilder-, dakdekkers-, rietdekkers-, en installatiebedrijven, houtzagerij en -schaverij, speeltoestellenfabricage, lasinrichting/bankwerkerij, hoefsmederij, vervaardiging en reparatie van medische/precisie instrumenten, orthopedische artikelen, sieraden, muziekinstrumenten, spel- en speelgoed, gebruiksgoederen, meubelmakerij/stoffeerderij/restauratie, vervaardiging textiel/kleding, pottenbakkerij, natuursteenbewerking/beeldhouwerij en zeefdrukkerij;
- v. kleinschalige horecagelegenheid, zoals een theeschenkerij of ontvangstruimte;
- w. kinderopvang;
- x. kleinschalig kantoor voor onder andere zakelijke dienstverlening;

Bij het verlenen van vrijstelling dienen de volgende bepalingen in acht te worden genomen:

1. één en ander duidelijk bijdraagt aan de instandhouding van de cultuurhistorische waarde van de betreffende bebouwing,
2. de naburige agrarische bedrijfsvoering hierdoor niet belemmerd wordt,
3. deze vrijstelling voor ander gebruik is niet meer van toepassing als het cultuurhistorisch waardevolle gebouw wordt gesloopt, behoudens na een calamiteit,
4. het cultuurhistorisch waardevolle gebouw is de maximale maat,
5. de hoeveelheid extra verkeer past bij de wegstructuur,
6. het parkeren behorende bij het andere gebruik dient binnen het bouwvlak op eigen terrein plaats te vinden,
7. er mag geen opslag van goederen, behorende bij het andere gebruik, in de open lucht plaatsvinden,
8. het andere gebruik dient qua aard en schaal te passen bij de specifieke kwaliteiten en schaal van de omgeving, met name op het gebied van visuele aspecten, zoals reclame-uitingen en technische installaties,
9. het andere gebruik betreft geen detailhandel, met uitzondering van detailhandel in zelfgemaakte, -bewerkte, -gekweekte of -geteelde producten.
10. ter voorkoming van aantasting van de akoestische kwaliteit van het Stillegebied Kockengen/Teckop zijn op gronden die op de plankaart zijn aangeduid als stillegebied de volgende activiteiten niet toegestaan:
 - a. (bedrijfs)activiteiten uit Bijlage 1 met een afstand voor geluid van meer dan 30 m,
 - b. (bedrijfs)activiteiten die naar aard en invloed op de omgeving geacht kunnen worden te behoren tot een activiteit met een afstand voor geluid van meer dan 30 m, en
 - c. activiteiten die meer dan 25 gemotoriseerde verkeersbewegingen per dag veroorzaken.

De regels van herziening 3 bepalen dat bij een perceel met de aanduiding vrijkomende agrarische bebouwing de gebouwen met de aanduiding, "rijksmonument", "gemeentelijk monument", "karakteristiek hoofdgebouw" en "cultuurhistorisch waardevol bijgebouw" worden getoetst aan artikel 35 van het bestemmingsplan landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld. Dit houdt in dat de oppervlakte van het cultuurhistorisch waardevolle gebouw de maximale maat is voor het ander gebruik en niet de bepaling dat het ander gebruik niet meer mag bedragen dan 500 m² voor activiteit a tot en met o en 100 m² voor activiteit p tot en met x.

3 Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument

3.1 Nieuwkoopse Plassen en De Haeck

Het Natura 2000-gebied is aangewezen onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. De Nieuwkoopse Plassen en de Haeck zijn restanten van het voormalige Hollandse kustvlakteveen. De is een laagveenverlandingsgebied waarin, naast veenplassen met bijzondere watervegetaties, een grote oppervlakte overgangsvveen en moerasheide is gevormd. Het is tevens het meest westelijk gelegen verlandingsgebied waarin nog lokaal goed ontwikkelde vegetaties van basenrijk overgangsvveen te vinden zijn. Belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, purperreiger, snor, rietzanger). Ook van enig belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (zwartkopmeeuw, zwarte stern). Voor de zwartkopmeeuw betreft het de grootste broedkolonie buiten de Delta. (Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).

Habitattypen

In het gebied komt een negental beschermde habitattypen voor, waaronder voor stikstof gevoelige habitattypen als Kranswierwateren, Overgangs- en trilvenen, Vochtige heiden en Blauwgraslanden. Voor zes habitattypen geldt een verbeter- en uitbreidingsdoelstelling: Kranswierwateren, Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, Vochtige heiden (H4010B laagveengebied), Blauwgraslanden en Overgangs- en trilvenen (H7140A trilvenen en H7140B veenmosrietlanden).

Soorten Habitatrichtlijn

Het gebied is aangewezen voor een achttal soorten: zeggekorfslak, gestreepte waterroofkever, bittervoorn, kleine modderkruiper, meervleermuis, Noordse woelmuis, groenknolorchis en platte schijfhoren. Voor gestreepte waterroofkever geldt een verbeter en uitbreidingsdoelstelling, voor de andere soorten geldt een behoudsdoelstelling.

Broedvogels en niet-broedvogels Vogelrichtlijn

Het gebied is aangewezen voor de broedvogels roerdomp, purperreiger, zwartkopmeeuw, zwarte stern, snor, rietzanger en niet-broedvogels grote zilverreiger, kolgans, smient en krakeend. Voor roerdomp en zwarte stern geldt een uitbreidingsdoelstelling, voor de andere soorten een behoudsdoelstelling.

Overige opgaven

De opgave voor landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen) is gericht op behoud en herstel van samenhang tussen slaappleatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen. Herstel van mozaïek van verlandingsstadia van open water tot

moerasbos en herstel van gradiënt watertypen (inclusief brak) met name in het laagveen. Er wordt gestreefd naar een meer evenwichtig systeem betreffende de waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie, herstel van grote oppervlakten overjarig riet, een natuurlijker peilbeheer en herstel van inundatie, behoud en nieuwvorming van blauwgrasland. (Bron: Essentietabel Natura 2000-gebied 103. Nieuwkoopse Plassen & De Haeck).

Beheerplan en recreatie

Een toename van natuurvriendelijke recreatie activiteiten behoeft geen negatief effect te hebben op de waarden van het gebied. In de huidige situatie is er al sprake van zonering van gebieden en al dan niet toegankelijkheid van een deel van het natuurgebied.

Niet alleen op het water, maar ook daaromheen neemt de recreatie toe: wandelen en fietsen wordt steeds belangrijker. De aanleg van nieuwe wandelpaden in o.a. de Meijegraslanden en het beter bereikbaar maken van het gebied voor de fiets zijn nu al in ontwikkeling. Deze ontwikkeling zal zich doorzetten.

De ingrediënten om de recreatieve mogelijkheden uit te bouwen zijn aanwezig. Er liggen vele kansen voor ondernemers, die in staat zijn om met nieuwe concepten in te spelen op de bijzondere combinatie van unieke natuur in een Natura 2000-gebied, waterrecreatie op plassen in een afwisselende schilderachtige landschappelijke setting en dorpen, polders en veengebieden met een rijke cultuurhistorische achtergrond.

Beheerplan en stikstofdepositie

In de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck is - in het kader van het PAS-traject- onderzoek naar mogelijke instandhoudingsmaatregelen uitgevoerd. Het onderzoek richtte zich op negen stikstofgevoelige habitattypen in het gebied: Kranswierwateren, Meren met Krabbenscheer, Vochtige heiden (laagveengebied), Blauwgraslanden, Ruigten en zomen (moerasspirea), Overgangs- en trilvenen (trilvenen), Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland), Galigaanmoerassen en Hoog- veenbossen. Uit dit onderzoek komt naar voren dat er herstelstrategieën met maatregelen mogelijk zijn voor alle bovenstaande habitats die de kwaliteit en kwantiteit van de leefgebieden garanderen.

Bij de uitvoering van het beheerplan is het wel belangrijk om de ontwikkeling van de instandhoudingsdoelstellingen te monitoren. De monitoringgegevens kunnen aanleiding zijn om eventueel extra maatregelen te nemen of in geval van een positieve ontwikkeling maatregelen achterwege te laten. Dit is het 'hand aan de kraan'- principe. Gezien de aard van de maatregelen zijn er voldoende mogelijkheden om, als instandhoudingsdoelstellingen in gevaar (dreigen te) komen, maatregelen te intensiveren.

Bron: Ontwerpbeheerplan Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck Periode 2014 – 2019. Provincie Zuid-Holland.

3.2 Beschermde Natuurmonument Kamerikse Nessen

Het Natuurmonument betreft een aantal voormalige oeverlanden langs het laagland riviertje de Grecht met een totaal oppervlak van 16 hectare. De oeverlanden bestaan uit gras- en hooilanden, moerassige terreinen waaronder rietvelden met plaatselijke houtgewas en delen moerasbos. (Bron:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>).

De gebieden zijn extensief in gebruik. Door het inklinken van het omliggende land liggen de oeverlanden ruim 1,2 meter hoger dan de omliggende gronden. Ze hebben een landschappelijke en cultuurhistorische waarde. Onder andere door de rust in het gebied is het van betekenis voor broed- en trekvogels, in het gebied zit een kolonie purperreigers, en als leef- of foerageergebied voor zoogdieren, amfibieën, dagvlinders en libellen.

(Bron: Aanwijzbesluit Beschermd Natuurmonument Kamerikse Nessen. Datum 18-09-92)

4 Effecten herziening 3

4.1 Relevante activiteiten en de invloedssfeer van het bestemmingsplan

Relevante activiteiten die mogelijk effecten hebben op natuur zijn activiteiten die zullen leiden tot meer verkeerbewegingen langs Meije, mogelijk leiden tot verstoring als gevolg van verlichting, geluid en verontreinigende stoffen, mogelijk leiden tot verstoring als gevolg van meer aanwezigheid van (groepen van) mensen.

Als gevolg van de verruiming in het bestemmingsplan zijn als relevante activiteiten (zie 2.2) aan te merken:

- recreatieve activiteiten zoals kampeerboerderij, paarden-, kano-, roeiboot- of fietsenverhuur, agrarische en overige dagrecreatie;

De gezamenlijke oppervlakte van het ander gebruik mag op een perceel met de aanduiding vrijkomende agrarische bebouwing per bouwvlak of bestemmingsvlak voor bovenstaande activiteiten meer bedragen dan 500m².

- ambachtelijke landbouwproductverwerkende bedrijven, overige ambachtelijke bedrijven;
- kleinschalige horecagelegenheid, kinderopvang, manege.

De gezamenlijke oppervlakte van het ander gebruik mag op een perceel met de aanduiding vrijkomende agrarische bebouwing per bouwvlak of bestemmingsvlak voor bovenstaande activiteiten meer bedragen dan 100m².

Bij de activiteiten die als gevolg van de verruiming zijn toegestaan gaat het zonder uitzondering om kleinschalige activiteiten, waarbij op eigen terrein in parkeervoorzieningen moet worden voorzien.

De invloedssfeer van eventuele effecten is lokaal, dat wil zeggen dat met uitzondering van de recreatieve activiteiten eventuele effecten beperkt zullen zijn tot de directe omgeving van het perceel.

Recreatieve activiteiten zullen leiden tot een toename van dag- en waterrecreatie op de Meije en in het Natura 2000-gebied. Gelet op de restricties aan de maximale oppervlakten voor bedrijvigheid zal de potentiële toename beperkt zijn.

4.2 Mogelijke effecten van het bestemmingsplan

De volgende mogelijke effecten van de voorgenomen wijzigingen in het bestemmingplan worden in dit rapport beschreven en hieronder toegelicht.

- Achteruitgang van kwaliteit van het habitat of leefgebied ten gevolge van de emissie van schadelijke stoffen naar lucht, water en/of bodem.
- Verstoring door beweging, licht en geluid gedurende de werkzaamheden.
- Verlies van samenhang van het areaal/leefgebied oftewel versnippering.
- Sterfte.

Effecten als gevolg van de volgende factoren worden op voorhand uitgesloten.

Verlies van areaal of leefgebied door ruimtebeslag: Het bestemmingsplan bevat geen wijzigingen die betrekking hebben op het Natura 2000-gebied en het Beschermd Natuurmonument. Er is geen sprake van ruimte beslag op het Natura 2000-gebied of het Beschermd Natuurmonument.

Hydrologische veranderingen: de reden hiervoor is dat er als gevolg van een ander functiegebruik geen noemenswaardige hydrologische veranderingen te verwachten zijn op de omgeving van de percelen met een 'vab aanduiding'.

Achteruitgang van kwaliteit van het habitat of leefgebied ten gevolge van veranderingen in grond- of oppervlaktewateren. Omdat geen hydrologische veranderingen te verwachten zijn is achteruitgang van kwaliteit van het habitat of leefgebied als gevolg van dit aspect ook uit te sluiten.

Veranderingen in verkeersintensiteiten: De gemeente heeft een verkeersonderzoek laten doen naar het perceel Meije 300. Meije 300 heeft 19 parkeerplaatsen (+ 6 parkeerplaatsen buiten het plangebied in de gemeente Nieuwkoop). Uit dit onderzoek is naar voren gekomen, dat als gevolg van de geplande functiewijzigingen op het perceel Meije 300 in Zegveld, er voldoende parkeercapaciteit beschikbaar is om de bezoekers op te vangen.

Tevens is gebleken dat de verkeerstoename op de Meije en Middenweg niet leidt tot een wezenlijk ander verkeersbeeld ten opzichte van de huidige situatie. Geconcludeerd wordt dat er sprake is van een acceptabele verkeersdruk, die past bij de functie en vormgeving van de weg (Goudappel Coffeng 2 december 2014¹).

Daar er sprake is van zeer beperkte veranderingen in verkeersintensiteiten en deze geen betrekking hebben op wegen in het Natura 2000-gebied is er op voorhand geen reden aan te nemen dat een verandering in gebruik zal leiden tot belangrijke effecten, m.u.v. de uitstoot van stikstof. Dit wordt apart besproken.

Veranderingen in recreatiestromen / recreatief gebruik: er zijn onvoldoende gegevens voorhanden voor een gedetailleerde effectinschatting. Daar er sprake is van zeer beperkte veranderingen in recreatief gebruik is er op voorhand geen reden aan te nemen dat een verandering in gebruik zal leiden tot belangrijke effecten.

¹ Notitie WRN028/Bkd/ Goudappeld Coffeng, Verkeersonderzoek Meije 300. 9 februari 2015.

4.3 Effecten op Nieuwkoopse Plassen en De Haeck

In deze paragraaf wordt voor locaties langs de Meije een beschrijving gegeven van de effecten op de habitattypen en soorten van de Habitatrichtlijn, broedvogels en niet-broedvogels waarvoor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck is aangewezen.

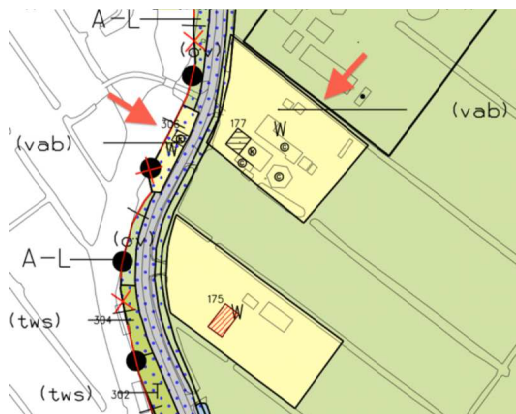
Locaties langs de Meije

Langs de Meije liggen negen percelen met een 'vab aanduiding'. Bij Meije 141, 143 en Meije 217 en Meije 306 is geen relevante ruimte beschikbaar voor andere functies (zie 2.1). Deze worden verder buiten beschouwing gelaten.

Bij de andere percelen varieert de beschikbare ruimte van 70 m² tot 460 m². De percelen Meije 242, Meije 268, Meije 298, Meije 300 en Meije 310 liggen ten noordwesten van het riviertje de Meije, het perceel Meije 177 ligt ten oosten van de Meije.

Meije 177

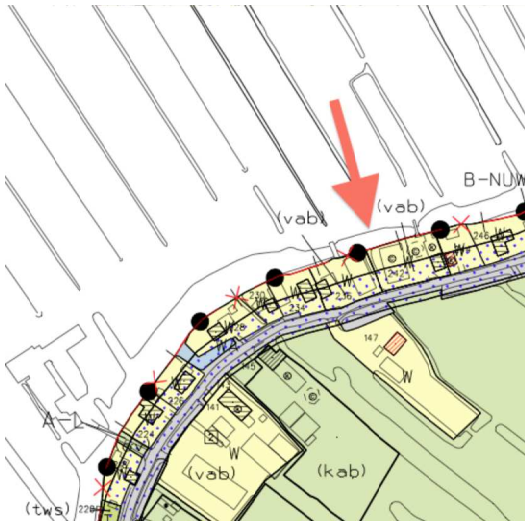
Op het perceel is 460 m² beschikbaar voor andere functies. Het perceel is deels bebouwd (660 m²). Erfsloten hebben geen directe aansluiting op de Meije. Buiten de bebouwing is beperkt ruimte voor parkeergelegenheid, in potentie voor een aantal in de orde van grootte van 40 auto's (figuur 4.1).

Figuur 4.1 Meije 306 (links) en 177 (rechts)

Meije 242

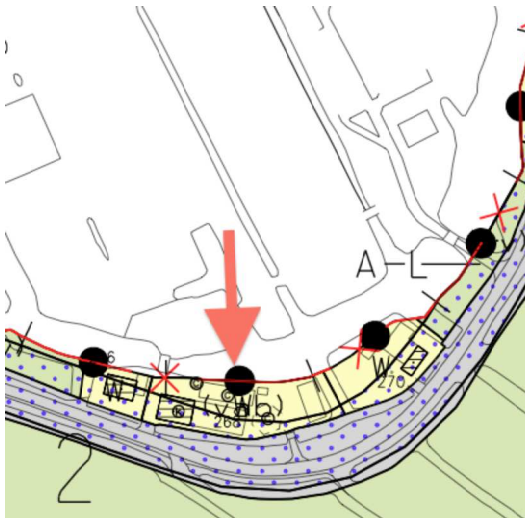
Op het perceel is 220 m² beschikbaar voor andere functies. Het perceel is deels bebouwd (500 m²). Het erf grenst aan de Meije. Buiten de bebouwing is zeer beperkt ruimte voor parkeergelegenheid, in potentie voor een aantal in de orde van grootte van 40 auto's (figuur 4.2).

Figuur 4.2 Meije 242

Meije 268

Op het perceel is 300 m² beschikbaar voor andere functies. Het perceel is deels bebouwd (520 m²). Het perceel grenst aan de Meije. Buiten de bebouwing is zeer beperkt ruimte voor parkeergelegenheid, in potentie voor een aantal in de orde van grootte van 10 auto's (figuur 4.3).

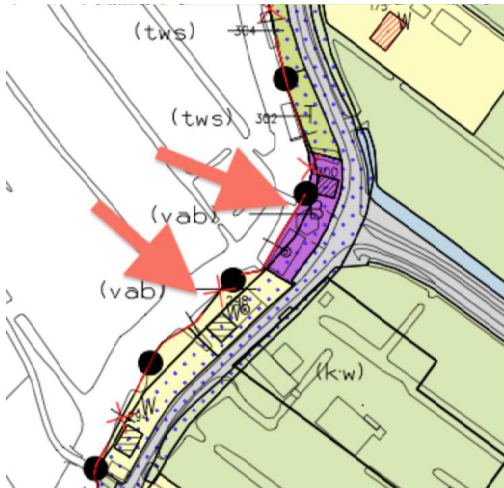
Figuur 4.3 Meije 268

Meije 298

Op het perceel is 70 m² beschikbaar voor andere functies. Het perceel is deels bebouwd (280 m²). Het perceel grenst aan de Meije. Buiten de bebouwing is zeer beperkt ruimte voor parkeergelegenheid, in potentie voor een aantal in de orde van grootte van 10 auto's (figuur 4.4).

Meije 300

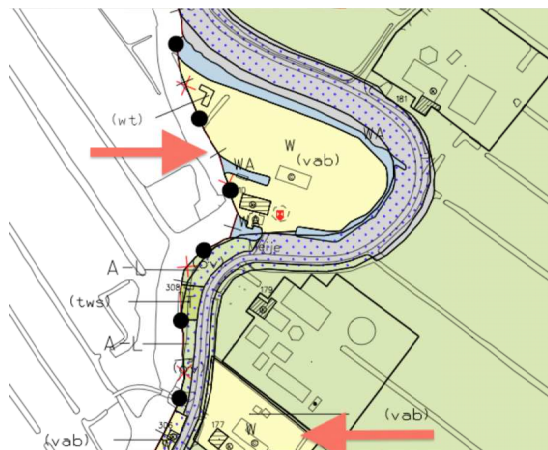
Op het perceel is 70 m² beschikbaar voor andere functies. Het perceel is deels bebouwd (350 m²). Het perceel grenst aan de Meije. Buiten de bebouwing is beperkt ruimte voor parkeergelegenheid, in potentie voor een aantal in de orde van grootte van 20 auto's (figuur 4.4).

Figuur 4.4 Meije 298 (onder), Meije 300 (boven)

Meije 310

Op het perceel is 300 m² beschikbaar voor andere functies. Het perceel is deels bebouwd (680 m²). Het perceel grenst aan de Meije. Buiten de bebouwing is beperkt ruimte voor parkeergelegenheid, in potentie voor een aantal in de orde van grootte van 50 auto's (figuur 4.5).

Figuur 4.5 Meije 310 (boven), Meije 177 (boven)

Habitattypen

Directe effecten op habitattypen en hun instandhoudingdoelen zijn uit te sluiten omdat een eventuele verandering in gebruik geen ruimtebeslag heeft binnen het

Natura 2000-gebied en het niet aannemelijk is dat een veranderd gebruik leidt tot hydrologische veranderingen in het Natura 2000-gebied.

Binnen het Natura 2000-gebied komen habitattypen voor die gevoelig zijn voor stikstof². Zeer gevoelig zijn Kranswierwateren (KDW 571), Vochtige heiden (H4010B laagveengebied: KDW 789), Blauwgraslanden (KDW 1.071) en Overgangs- en trilvenen (H7140A trilvenen: KDW 1.214; H7140B: KDW 714). Het habitat Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden is aangemerkt als gevoelig (KDW 2.143). De achtergronddepositie ligt rond de 1.500 tot 1.700 mol/ha/jr³. Dit betekent dat bij drie van de vier habitattypen sprake is van overschrijding van de kritische depositie.

De mogelijkheid voor andere gebruiksfuncties langs de Meije zal leiden tot extra verkeersbewegingen over Meije. Dit aantal verkeersbewegingen zal beperkt zijn gelet op de beperkte beschikbare ruimte voor parkeren. Er is extra parkeerruimte voor een orde van grootte van 170 auto's. Als alle ruimte buiten bebouwing gebruikt zou worden als parkeerruimte komt dit neer op 340 extra verkeersbewegingen (heen en weer) per dag. Het is niet aannemelijk dat dit in werkelijkheid voor zal komen. Ten eerste gaat het om recreatief gebruik wat seizoenafhankelijk zal zijn, ook zal het gebruik op doordeweekse dagen lager zijn dan in de weekeinden en in de vakantieperioden. Daarnaast gaat het om bestemmingsverkeer over een deel van de Meije, namelijk van en naar het betreffende perceel. Daar staat tegenover dat een aantal parkeerplaatsen meerdere keren per dag gebruikt kan worden.

Het is niet aannemelijk dat alle in potentie beschikbare ruimte als parkeergelegenheid wordt gebruikt. Bij recreatieve doeleinden zoals bijvoorbeeld kampeerboerderij, kinderboerderij of manege is ruimte nodig om de betreffende activiteit in te richten. Een goede schatting van het aantal extra verkeersbewegingen is derhalve niet te geven.

Een orde van grootte van gemiddeld 140 extra verkeersbewegingen over Meije per dag kan leiden tot verhoogde depositie in het Natura 2000-gebied. De toename zal meetbaar kunnen zijn tot een afstand van circa 500 meter en daarbinnen variëren van 0,051 tot 0,5 mol/ha/jr⁴.

Het bestemmingsplan maakt bij een worst-case benadering extra verkeersbewegingen mogelijk in de orde van grote van 340 per dag. Een dergelijk toename is echter zoals hiervoor aangegeven niet reëel. De werkelijke toename zal eerder tussen de 150 en 340 bewegingen per dag liggen. Een meetbare

² H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 2397 2397.

³ <http://geodata.rivm.nl/gcn/> referentiejaar 2015: 13-01-15.

⁴ Wansink, D.E.H., M. van der Valk, J.H.T. Loermans & J.W. de Jong, conceptversie 21 november 2014. Natuurtoets Gendtse Waard, module 1. Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Rapport 14-058. Bureau Waardenburg, Culemborg. Uitgangspunt is 138 verkeersbewegingen in gebruiksfase (Euro klasse III norm): dit geeft lokaal een additionele depositie tot 100m van 0,5 – 1 mol/ha/jr; tot 250 m van 0,1-0,5 mol/ha/jr en tot 500 m van 0,05 – 0,1 mol/ha/jr, op meer dan 500 meter is de additionele depositie < 0,05 mol/ha/jr. Zie bijlage 2.

toename van de additionele stikstofdepositie van meer dan 1 mol/ha/jr zal bij een dergelijke aantal extra verkeersbewegingen niet optreden.

De te verwachte toename van verkeersbewegingen als gevolg van een ander functiegebruik en daarmee samenhangende uitstoot van stikstof zal geen betekenisvolle bijdrage geven aan de depositie in het Natura 2000-gebied.

Het bestemmingsplan maakt ontwikkeling mogelijk die past bij het huidige gebruik en de toekomstige ontwikkeling rond het Natura 2000-gebied zoals aangegeven in het beheerplan. In het Natura 2000 beheerplan is bijvoorbeeld rekening gehouden met een toename van recreatieve ontwikkelingen en met de overschrijding van stikstofdepositie. In het beheerplan is voorzien in herstelstrategieën met instandhoudingsmaatregelen die de kwaliteit en kwantiteit voor stikstofgevoelige habitats garanderen. Tevens is voorzien in monitoring om indien noodzakelijk maatregelen te intensiveren.

Negatieve effecten op de kwaliteit van habitattypen kunnen als gevolg van de kleinschaligheid van de mogelijke activiteiten worden uitgesloten.

Soorten van de Habitatrichtlijn Bijlage II

De soorten waarvoor het gebied is aangewezen als groenknolorchis, zeggekorfslak, Noordse woelmuis, gestreepte waterroofkever, bittervoorn, kleine modderkruiper en platte schijfhoren zullen beperkt zijn tot de wateren, oevers en andere natte tot vochtige habitats van de Nieuwkoopse Plassen. De meeste groenknolorchissen groeien in het oostelijke deel van het plassen- en moerasgebied en op een aantal percelen in De Haeck. De zeggekorfslak leeft in vochtige gebieden zoals moerassen en broekbossen op plekjes waar een constante, hoge luchtvochtigheid heerst. De slakken komen voor in een verland petgat in 't Ondiepe, het meest zuidelijke deel van het plassengebied. De Noordse woelmuis komt voor in rietlanden en ruigten en is in vrijwel het hele gebied van de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck waargenomen. Gestreepte waterroofkever, bittervoorn, kleine modderkruiper en platte schijfhoren leven in wateren. De gestreepte waterroofkever is recent in het plassengebied ontdekt en vooral aangetroffen in een klein gebied in het centrale deel van de Nieuwkoopse Plassen. Van bittervoorn en kleine modderkruiper zijn enkele waarnemingen bekend, maar het grootste deel van het plassengebied is geschikt voor deze vissen. De Nieuwkoopse Plassen vormen in Nederland een van belangrijkste leefgebieden van de platte schijfhoren. De waterslak komt in het gebied over een grote oppervlakte verspreid voor. (Bron: Ontwerpbeheerplan Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck Periode 2014 – 2019. Provincie Zuid-Holland.) De erven langs de Meije, buiten het Natura 2000-gebied, grenzen aan het leefgebied van deze soorten maar hebben zelf geen betekenis voor deze soorten. De mogelijke functieveranderingen hebben geen betrekking op habitats voor deze soorten binnen het Natura 2000-gebied.

Platte schijfhoren, bittervoorn en kleine modderkruiper komen ook in de poldersloten van de langs de Meije gelegen polders voor (www.telmee.nl). Deze polders hebben een watersysteem gescheiden van de Nieuwkoopse Plassen, waarmee ook de populaties binnen en buiten het Natura 2000-gebied van elkaar gescheiden zijn. De mogelijke functieveranderingen hebben geen betrekking op de functie voor deze soorten van wateren binnen of buiten het Natura 2000-gebied. Directe en indirecte effecten op deze soorten en hun instandhoudingdoelen zijn uit te sluiten.

Voor de meervleermuis is het plassegebied een foerageergebied. De dieren verblijven in woonkernen buiten het Natura 2000-gebied. Effecten op meervleermuizen kunnen optreden als vliegroutes tussen het Natura 2000-gebied en verblijfplaatsen worden verstoord. Dit zal het geval zijn als waterlopen met een functie als vliegroute in het zomerhalfjaar direct verlicht worden. Een overzicht van vliegroutes van meervleermuizen van en naar het Natura 2000-gebied is voor zover bekend niet beschikbaar. Naar verwachting vormen de Meije, de Grecht en hoofdwatgangen in de polders potentiële vliegroutes. Het bestemmingsplan geeft geen specifieke activiteiten aan waarbij het noodzakelijk is watgangen 's avonds te verlichten. Het is dan ook aannemelijk dat effecten op vliegroutes van meervleermuizen niet aan de orde zijn. Indirecte effecten op meervleermuis en de instandhoudingdoelen daarvoor zijn uit te sluiten.

Broedvogels en niet-broedvogels

Effecten op (broed)vogels zijn mogelijk indien een ander gebruik leidt tot verstoring als gevolg van verlichting, geluid en meer aanwezigheid van (groepen van) mensen. De effecten van geluid en verlichting (van een parkeerplek, of kleinschalig horeca bedrijf) als gevolg van een veranderd gebruik zullen strikt lokaal zijn en zullen niet verder reiken dan de directe omgeving van het perceel. Daar er sprake is van zeer beperkte veranderingen in verkeersintensiteiten en deze geen betrekking hebben op wegen in het Natura 2000-gebied en er sprake is van zeer beperkte veranderingen in recreatief gebruik is er op voorhand geen reden aan te nemen dat veranderende gebruiksmogelijkheden zal leiden tot belangrijke effecten op (broed)vogels. In het Natura 2000-beheerplan is aangegeven dat in de huidige situatie sprake is van recreatieve zonering van gebieden. Er is voorzien in toename van recreatieve activiteiten. De (beperkte) veranderingen in recreatief gebruik die mogelijk zijn, zijn dan ook niet strijdig met de doelen in het Natura 2000-beheerplan. Effecten op instandhoudingsdoelen zijn uit te sluiten.

Overige locaties

De overige locaties met een 'vab aanduiding' liggen op ruimere afstand van het Natura 2000-gebied. De mogelijkheden die het bestemmingsplan voor deze percelen biedt verschillen niet in schaal van de mogelijkheden voor de percelen langs de Meije. Omdat de mogelijke effecten alleen lokaal van invloed zullen zijn en deze percelen op grotere afstand van het Natura 2000-gebied liggen zijn

effecten als gevolg van een eventuele verandering in gebruik op voorhand uit te sluiten.

Effecten als gevolg van extra verkeersbewegingen voor locaties die verder van Meije liggen, en daarmee het Natura 2000-gebied, gelegen zijn, zijn op voorhand uit te sluiten. Deze verkeersbewegingen leiden niet tot meetbare effecten op de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied.

4.4 Effecten op Kamerikse Nessen

De Kamerikse Nessen dankt zijn natuurwaarden in belangrijke mate aan de factor rust. Zoals in 4.3 beschreven zijn mogelijke effecten als gevolg van een veranderd gebruik van percelen met een 'vab aanduiding' lokaal van karakter. Langs de Grecht liggen geen percelen met een 'vab aanduiding'. Langs de Grecht lopen ook geen ontsluitingswegen die toegang kunnen geven tot percelen met een 'vab aanduiding'. De factor rust zal door de verruimde mogelijkheden binnen het bestemmingsplan niet worden aangetast.

Directe en indirecte effecten op natuurwaarden van Kamerikse Nessen zijn uit te sluiten.

4.5 Cumulatieve effecten

Omdat er geen effecten zijn, is het niet nodig naar cumulatieve effecten onderzoek te doen.

4.6 Significantie van effecten

Omdat er geen effecten zijn, is het uitgesloten dat er significante effecten zijn.

5 Conclusie

De 3e herziening van het bestemmingsplan Landelijk gebied Woerden, Kamerik, Zegveld heeft betrekking op percelen met een 'vab aanduiding' met daarin cultuurhistorisch waardevolle bebouwing (aanduiding k, c of m). De gebruiksmogelijkheden van de cultuurhistorisch waardevolle bebouwing wordt verruimd. De verruimde mogelijkheden kunnen leiden tot een functieverandering op percelen met lokale effecten op natuur. Daarnaast kan sprake zijn van extra verkeersbewegingen.

Een aantal percelen met een 'vab aanduiding' ligt langs de Meije, grenzend aan het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck. Op grond van de in dit rapport gepresenteerde objectieve gegevens zijn negatieve effecten als gevolg van de verruimde mogelijkheden voor het gebruik van percelen met een 'vab aanduiding' op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck en op Kamerikse Nessen uitgesloten.

Door het lokale karakter van mogelijke effecten zijn effecten van percelen met een 'vab aanduiding' die verder van het Natura 2000-gebied eveneens uit te sluiten.

Effecten op de verder weg gelegen Natura 2000-gebieden zijn hiermee ook uit te sluiten.

Langs de Grecht liggen geen percelen met een 'vab aanduiding'. De factor rust zal door de verruimde mogelijkheden binnen het bestemmingsplan niet worden aangetast. Directe en indirecte effecten op natuurwaarden van Kamerikse Nessen zijn dan ook uit te sluiten.

Omdat er geen sprake zal zijn van een verslechtering van habitattypen of leefgebieden of significante verstoring van aangewezen soorten kan redelijkerwijs geconcludeerd worden dat de Natuurbeschermingswet 1998 de uitvoerbaarheid van het Bestemmingsplan 3e fase Landelijk gebied Woerden niet in de weg staat. De beoordeling voor de noodzaak van een vergunning ligt bij het bevoegd gezag.

Bijlage 1 Wettelijke kaders

1.1 Inleiding

In deze bijlage worden de wettelijke kaders voor ecologische beoordelingen van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen beschreven. In de natuurbeschermingswetgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is in Nederland verankerd in de Flora- en faunawet (§ 1.2 van deze bijlage), de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998 (§ 1.3). Met deze wetten geeft Nederland invulling aan de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) bepaalt de procedures bij ruimtelijke ingrepen (§ 1.4). De regels voor de Ecologische Hoofdstructuur zijn opgenomen in het Barro (§ 1.5). Ook wordt kort ingegaan op de betekenis van Rode lijsten (§ 1.6)

1.2 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn. Omdat de Flora- en faunawet voor het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet niet van betekenis is wordt hier verder niet op ingegaan.

1.3 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet) heeft tot doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. De belangrijkste zijn Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten.

Habitattoets voor activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden

In de habitattoets dient onderzocht te worden of een activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, negatieve effecten voor een Natura 2000-gebied kan hebben en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. In beginsel dient dit plaats te vinden door middel van een passende beoordeling. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een oriëntatiefase – soms ook wel

‘voortoets’ genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in grote lijnen identiek. De oriëntatiefase kan leiden tot de conclusie dat een passende beoordeling noodzakelijk is als significante effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. In de passende beoordeling kan aanvullend onderzoek uitgevoerd worden, er kunnen in de passende beoordeling ook mitigerende maatregelen opgenomen worden die er voor zorgen dat significante effecten met zekerheid zijn uit te sluiten.

Beheerplan

Beheerplan van Natura 2000-gebieden

Artikel 19a lid 1: Gedeputeerde staten stellen voor een gebied een beheerplan vast waarin wordt beschreven welke instandhoudingsmaatregelen getroffen dienen te worden en op welke wijze. Tevens kan het beheerplan beschrijven welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling niet in gevaar brengen, mede gelet op de instandhoudingsmaatregelen die worden getroffen.

lid 3: Tot de inhoud van een beheerplan behoren ten minste

- a. een beschrijving van de beoogde resultaten met het oog op het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding in het aangewezen gebied mede in samenhang met het bestaande gebruik in dat gebied en, voor zover relevant voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling, daarbuiten
- b. een overzicht op hoofdlijnen van de noodzakelijke maatregelen met het oog op de onder a bedoelde resultaten.

lid 10: Voor zover er in een beheerplan projecten worden opgenomen die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, wordt het beheerplan eerst vastgesteld nadat gedeputeerde staten een passende beoordeling hebben gemaakt van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied, en is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.

In een ‘oriëntatiefase’ of ‘passende beoordeling’ worden de effecten apart en in samenhang met die van andere plannen en projecten (‘cumulatieve effecten’) beoordeeld. In de oriëntatiefase dient de beoordeling plaats te vinden zonder de mitigerende maatregelen mee te wegen, al kan het zinvol zijn de mitigatiemogelijkheden vast in beeld te brengen.

De toetsen kunnen de volgende uitkomsten hebben.

- Er treden met zekerheid *geen effecten* op; er is geen vergunning op grond van de NBwet nodig en evenmin aanvullende maatregelen. Wel wordt aanbevolen de conclusies van dit onderzoek aan het bevoegd gezag voor te leggen.
- *Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten.* Voor activiteiten die (mogelijk) een significant hebben is een vergunning nodig, die kan worden aangevraagd op basis van een “passende beoordeling” en na het doorlopen van de ADC-toets (zie Bijlage 1). Vooroverleg met het bevoegd gezag is noodzakelijk.

- Er zijn (mogelijk) wel effecten, maar die zijn beperkt en zeker niet significant, bepaalt het bevoegd gezag of er vergunning nodig is. In de vergunningsvoorschriften kunnen maatregelen worden opgelegd om negatieve effecten te verminderen of te voorkomen. Deze maatregelen zijn niet nodig om significante effecten te voorkomen.

Het verdient altijd aanbeveling de uitkomsten van de toets met het bevoegd gezag te bespreken.

Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten mag een vergunning alleen worden verleend als er voldaan is aan alle drie onderstaande ADC-criteria:

- Er zijn geen geschikte Alternatieven.
- Er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
- Er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Habitattoets: de toetsing van projecten en plannen volgens de Nbwet (verkort)

Artikel 19d, lid1: Het is verboden zonder vergunning (...) projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling (...) de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e: [Het bevoegd gezag] houdt bij het verlenen van een vergunning rekening

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, kan hebben voor een Natura 2000-gebied;
- b. met een vastgesteld beheerplan, en
- c. vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Artikel 19f, lid1: Voor projecten die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt de initiatiefnemer een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling van dat gebied.

Artikel 19g, lid 1: Indien een passende beoordeling is voorgeschreven kan een vergunning slechts worden verleend indien [het bevoegd gezag] zich op grond van de passende beoordeling ervan heeft verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast.

lid 2: Bij ontstentenis van alternatieve oplossingen voor een project kan [het bevoegd gezag] ten aanzien van Natura 2000-gebieden waar geen prioritair type natuurlijke habitat of prioritaire soort voorkomt, een vergunning voor het realiseren van het desbetreffende project slechts verlenen om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.

lid 3: Ten aanzien van Natura 2000-gebieden waar een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort voorkomt, kan [het bevoegd gezag] bij ontstentenis van alternatieve oplossingen voor een project of andere handeling een vergunning slechts verlenen:

- a. op argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of voor het milieu wezenlijke gunstige effecten of
- b. na advies van de Commissie van de Europese Gemeenschappen om andere dwingende redenen van groot openbaar belang.

Artikel 19h, lid 1: Indien een vergunning om dwingende redenen van groot openbaar belang wordt verleend voor projecten, waarvan niet met zekerheid vaststaat dat die de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet aantasten, verbindt [het bevoegd gezag] aan die vergunning in ieder geval het voorschrift inhoudende de verplichting compenserende maatregelen te treffen.

N.B. Het bevoegd gezag is meestal gedeputeerde staten van plaats waar het project plaatsvindt, maar soms is dat de minister van EZ.

Artikel 19j, lid 1: Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen rekening

- a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
- b. met het voor dat gebied vastgestelde beheerplan.

lid 2: Voor plannen, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan een passende beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling.

Cumulatieve effecten

In het onderzoek naar cumulatieve effecten, wordt het effect van het onderhavige plan of project in combinatie met andere ingrepen in beeld gebracht. Met andere woorden: in een studie naar de cumulatieve effecten dienen *alle* activiteiten (bestaand gebruik, nieuwe projecten) en plannen te worden betrokken, die op dezelfde instandhoudingsdoelstellingen negatieve effecten kunnen hebben als het eigen project/plan. Het doet daarbij in beginsel niet ter zake of er een verband is tussen het eigen project/plan en de andere projecten en plannen, of dat de effecten tijdelijk zijn of (naar verwachting) slechts beperkt van omvang zijn.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van menselijk handelen het verwezenlijken van de instandhoudingsdoelen sterk wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. Dat is in ieder geval zo, als het oppervlak van een habitattype of een leefgebied of de kwaliteit van habitattype of leefgebied of de omvang van een populatie lager wordt dan genoemd in de instandhoudingsdoelen in het aanwijzingsbesluit. In de Leidraad bepaling Significantie wordt het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.⁵

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

⁵ Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

Bestaand gebruik

Bestaand gebruik volgens de Nbwet is gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag. Bestaand gebruik dat zeker geen significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied heeft, kan zonder vergunning worden voortgezet. Als significante effecten niet kunnen worden uitgesloten is een vergunning nodig.

Artikel 19d, lid 2: Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen, waaronder bestaand gebruik, alsmede de wijzigingen daarvan, overeenkomstig een beheerplan.

lid 4: Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing op bestaand gebruik, behoudens indien dat gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied.

Beschermde natuurmonumenten

Het is niet toegestaan (zonder vergunning) handelingen te verrichten die het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke waarde van beschermde natuurmonumenten aantasten. De toetsing voor beschermde natuurmonumenten is tamelijk licht. Er hoeft bijvoorbeeld geen sprake te zijn van een (dwingende) reden van groot openbaar belang, er is geen verplichte alternatievenafweging en geen compensatieplicht.

Dit lichte toetsingskader is ook van toepassing op de zogenaamde “oude doelen”, de doelen op het gebied van natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis van (voormalige) staats- en beschermde natuurmonumenten, die zijn opgegaan in de nieuwe Natura 2000-gebieden.

Zorgplicht

Artikel 19i legt aan iedereen een zorgplicht voor beschermde natuurgebieden op. Deze zorg houdt in ieder geval in dat ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een handeling nadelige gevolgen heeft, verplicht is die handeling achterwege te laten of, als dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, eventuele gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De nadelige handelingen hebben betrekking op de instandhoudingsdoelen in het geval van een Natura 2000-gebied en op de wezenlijke kenmerken in het geval van een beschermd natuurmonument.

1.4 Wabo en omgevingsvergunning

De Wabo voegt een groot aantal (circa 25) vergunningen, ontheffingen en andere toestemmingen samen tot één omgevingsvergunning. De omgevingsvergunning is nodig voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, zoals sloop, bouw, aanleg en gebruik, als die een plaatsgebonden karakter hebben en dat van invloed kunnen zijn op de “fysieke leefomgeving”. Dit omvat alle fysieke waarden in de

leefomgeving, zoals milieu, natuur, landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Als hoofdregel kent de Wabo het bevoegd gezag toe aan B&W van de gemeente waar het project (in hoofdzaak) zal worden uitgevoerd. Voor projecten van provinciaal belang kunnen GS het bevoegd gezag zijn, voor projecten van nationaal belang een minister.

De ontheffing Flora- en faunawet en de vergunning Natuurbeschermingswet 1998, die voor een ruimtelijke ingreep nodig kunnen zijn, kunnen worden “aangehaakt” bij de omgevingsvergunning. Dat wil zeggen dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning ook een toetsing aan Ffwet en/of Nbwet moet worden gevoegd. De aanvraag wordt dan aan het bevoegde gezag (Ffwet: minister van EZ; Nbwet: Gedeputeerde Staten of minister van EZ) voorgelegd. Die zal dan toestemming geven in de vorm van een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb). De inhoudelijke toetsing zal niet veranderen.

Op aanvragen voor een omgevingsvergunning, die mede betrekking hebben op Flora- en faunawet en/of Natuurbeschermingswet 1998 is de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing.

Overigens kan een ontheffing Ffwet of vergunning Nbwet ook los van de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Dat dient dan wel te gebeuren vóórdat de omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

1.5 Natuurnetwerk Nederland en Barro

Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) heeft als doel om van de bestaande en nieuwe natuur een goed functionerend netwerk te maken. Het ruimtelijk beleid voor de NNN is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden’ van de NNN. Op plannen, projecten of handelingen binnen de NNN is het ‘nee, tenzij’-regime van toepassing. Vanaf 1 oktober 2012 is het nee, tenzij-regime vastgelegd in het Besluit algemene regelingen ruimtelijke ordening, kortweg Barro.

Het Barro bepaalt dat provincies de (begrenzing van de) NNN moeten vastleggen in een provinciale verordening. In die verordening worden regels gesteld omtrent de inhoud van en de toelichting bij bestemmingsplannen in het belang van de realisatie, bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de beoogde natuurkwaliteit van de NNN

De provincies moeten de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN vastleggen. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. De natuurdoelen worden vaak per perceel in natuurdoeltypen of beheertypen vastgelegd.

Het Barro bepaalt in art. 2.10.4 de voorwaarden waaronder plannen kunnen worden toegestaan, die (per saldo) leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of een significante vermindering van de oppervlakte of de samenhang van de NNN:

- er is sprake van een groot openbaar belang (waaronder in ieder geval worden gerekend: de veiligheid, de hoofdinfrastructuur, de drinkwatervoorziening, de plaatsing van installaties voor de opwekking van elektriciteit met behulp van windenergie of de plaatsing van installaties voor de winning, opslag of transport van aardgas),
- er zijn geen reële andere mogelijkheden, en
- de negatieve effecten worden waar mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

De begrenzing kan alleen worden gewijzigd voor zover op basis van een ecologische onderbouwing is vastgesteld dat:

1. de wijziging leidt tot een verbetering van de samenhang van de NNN of tot een betere inpassing van de NNN in de planologische omgeving, en
2. ten minste de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van de NNN in het desbetreffende gebied worden behouden; of
3. ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling voor zover:
 - de aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden en van de samenhang van de NNN als gevolg van de ontwikkeling beperkt is;
 - de voorgenomen wijziging leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de NNN in het desbetreffende gebied;
 - de voorgenomen wijziging ertoe niet leidt dat de oppervlakte van de NNN afneemt;
 - de voorgenomen wijziging zorgvuldig is onderbouwd, waarbij blijkend uit de bij het bestemmingsplan behorende toelichting in ieder geval alternatieven zijn afgewogen, en
 - maatregelen worden genomen die een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing borgen.

In principe wordt de eventuele compensatieopgave buiten de NNN gerealiseerd. De compensatie hoeft niet in de nabijheid van de ingreep plaats te vinden en hoeft ook niet in hetzelfde natuurtype te worden uitgevoerd. Het gaat erom dat de positieve ecologische effecten van realisatie van de compensatie op de NNN (in natuurkwaliteit, oppervlakte of ruimtelijke samenhang) gelijkwaardig zijn aan de negatieve effecten van de ingreep in de NNN. Realisatie van de compensatie in de NNN is mogelijk, bijvoorbeeld als dat kan leiden tot een versnelling van de realisatie van de NNN. Voorwaarde daarbij is dat er door middel van een herbegrenzing tegelijkertijd voor wordt gezorgd dat de omvang van de NNN niet afneemt.

1.6 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een

belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvliegen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2009). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld. Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geleverd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

Literatuur

Ministerie van I&M, 2012. Besluit van 28 augustus 2012, houdende wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en van het Besluit ruimtelijke ordening in verband met de toevoeging van enkele onderwerpen van nationaal ruimtelijk belang, Stb 388 (2012).

Ministerie van LNV, 2009. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, nr. 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV, 2005a. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van LNV, 2005b. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.

Ministerie van LNV & IPO, 2007. Spelregels EHS. Ministerie van LNV/IPO, Den Haag.

www.wetten.nl.

omgevingsvergunning.vrom.nl/

www.vrom.nl/pagina.html?id=3410 (nota ruimte)

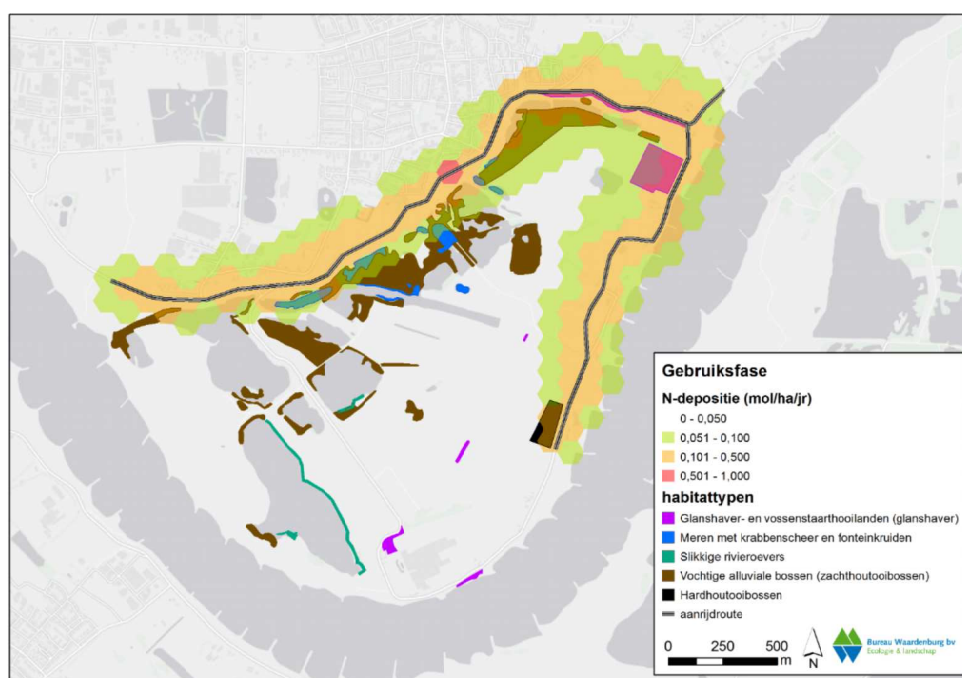
Steunpunt Natura 2000 (2010). Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. versie 27 mei 2010. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.

Steunpunt Natura 2000 (2007). Toepassing begrippenkader Natuurbeschermingswet 1998. Intern werkdokument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.

Steunpunt Natura 2000 (2008). Aanvulling op 'Toepassing begrippenkader Nb-wet '98' • Bestaand gebruik • Externe Werking. Intern werkdokument voor opstellers beheerplannen Natura 2000 en vergunningverleners Nb-wet. RegieBureau Natura 2000, Utrecht.

Bijlage 2 Referentie stikstofdepositie

Referentie voorbeeld stikstofdepositie: uitgangspunt bij het voorbeeld is 138 verkeersbewegingen in gebruiksfase (Euro klasse III norm): dit geeft lokaal een additionele depositie tot 100 m van 0,5 – 1 mol/ha/jr; tot 250 m van 0,1-0,5 mol/ha/jr en tot 500 m van 0,05 – 0,1 mol/ha/jr, op meer dan 500 meter is de additionele depositie < 0,05 mol/ha/jr.

Figuur 6.3 Stikstofdepositie (in mol N/ha/jr) in de gebruiksfase.

De maximale toevoeging van één mol stikstof per hectare per jaar op een enkele locatie langs de Meije binnen een strook van 100 meter betekent een plaatselijke toename van minder dan 1 promille van de huidige achtergronddepositie (1500-2000 mol N/ha/jr⁶). Deze toename heeft geen betekenisvolle bijdrage aan de depositie in het Natura 2000-gebied.

⁶ <http://geodata.rivm.nl/gcn/>